

RÖVID HIREK

VARSÓ. A varsói hílközség sulyos gazdasági terhei miatt kénytelen volt költségvetését redukálni...

LUBLIN. A lublini jesivá a téli szemeszteren kalgatóinak számát 200-ra emeli fel.

HAIFA. A Rutenberg műveknél az elmúlt héten géphiba folytán négy zsidó munkás megebesült.

BERLIN. Dr. Bernard Kahn, a Joint európai igazgatója közölte, hogy az intézet kettős erővel dolgozik azon, hogy a kelet-európai, nyomban jutott zsidóságot, társadalmilag megszervezett gyűlés után támogatassák...

MÜNCHEN. Dr. Carl Melchior, az M. M. Warburg zsidó cég belügyeit, a müncheni német akadémia szenátorává választották.

ATHÉN. Egy közelmúltban alakult anti-kommunista szervezet akciókat indított a zsidó kereskedők elleni bojkott érdekében.

JERUSALEM. Az arab ifjúsági végrehajtóbizottság november 2-ára, a Balfour deklaráció évfordulójára, általános politikai sztrájkot proklamált.

PRÁGA. Oskár Baum, prágai zsidó költő kapta ez évben az 1932-és év állami irodalmi szubvencióját. Az új csehszlovák kabinetben, amely a képviselőház volt elnökének, Malyipert-nek vezetésével alakult meg, Dr. A. Meisner, lovábíra is az igazságügyi tárcát, míg Dr. Ludwig Czech a közlekedési miniszterium tárcáját kapta meg.

LONDON. Wedgewood ezredes kérdést intézett az angol alsóházban a gyarmatiügyi miniszterhez, hogy miért részesülnek a kommunizmus más elbűbösítőjében, mint Angliában.

ROSTOCK. A nemzetiszocialista parlamenti frakció törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé a zsidó rituális végvátsai hálalombelvonásról.

CHUSZT. Ismeretes az a harc, mely a huszti hílközségben évek óta folyik, amely által a hílközség intézményeit sokat szenvedtek.

ALTONA. A nemzetiszocialisták Altonában és Mülheimben a zsidó temetőket feltarták. Számos sírkövetet őrszereztek.

KOWNO. Prof. Tschepkina, a kownói egyetem rektora élesen állást foglalt a numerusz-klauszus ellen.

LEMBERG. Az elmúlt héten sulyos antiszemita villogásokat inszenált az egyetem diáksága.

TEL-AVIV. A napokban készült el Tel-aviv város jövő évi költségvetése, amely 125.000 fontot tesz ki és 20.000 fonttal haladja meg az előző évi költségvetést.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Péntek, szombat, vasárnap: Az éjszaka dala. Ujleszállított helyőrzékek.

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntek, szombat, vasárnap: Elisabeth Bergner egyetlen hangos filmje, az ÉRZEKI SZAJ, Világvárosok mozgóinak legnagyobb műsoradaraja.

Joga van-e a „renegát“ német császár fiának a zsidóság gyűvaságát hangoztatni?

Berlin. Épületes botrány tört ki Németországban a Stahlhelm és a náciák között. A botrány központi pontjában a német ex-császár harmadik fia, Vilmos Agoston porosz herceg áll.

Primária Municipiului Oradea, Serv. Administrativ, Ad. No. 35894-1932.

Hirdetmény

Oradea város polgármesterei hivatala az érdekeltek tudomására hozza, hogy a „Hivatalos Közlöny“-ben 244 sz. alatt 1932 október 19-án megjelent törvény alapján, amely az állampolgársági listára való utólagos beírás határidejét, amely 1928. december 31-én lejárt és amelyet az állampolgársági törvény 67. szakasza állapított meg, 1933 szeptember 1-ig meghosszabbítja.

Ezen törvény alapján a város területén állandó tartózkodással bíró és ez érdekeltek felhívásának, akiknek az állampolgársági listára való felvételük eddig még nem történt meg, hogy a fennjelzett időtartam alatt az állampolgársági listára való utólagos felvételük céljából az állampolgársági hivatalnál (Városháza I. k. emelet 22. sz. ajtó) az alább felsorolt okmányokkal jelentkezzenek:

- 1. Hivatalos bizonyítvány arról, hogy a kérvényezőnek 1918. december 1-vel valamely romániai város vagy község területén illetőségi joga volt.
2. Hivatalos bizonyítvány, amelyből kitűnik az érdekelteknél az igazolt lávalétele az illetőségi helyről 1924 május 7-től 1925 április 15-ig terjedő időben, azaz az állampolgársági lista összeállítása és kiigazítása tartama alatt.
3. Hivatalos bizonyítvány arról, hogy nevezett idegen állampolgárságot nem oplat.
4. Bejelentő lap a Rendőrkövatura népesedési hivatalától.
5. Születési anyakönyvi kivonat, illetőleg házassági anyakönyvi kivonat az esetben, ha feleségről és gyermekekről is szó van.
6. Katonai igazolvány (lívret másolat) azok részére, akik katonai szolgálati kötelezettségüknek eleget tettek.
A szükséges okmányok vagy eredetben, vagy pedig hiteles másolatban terjesztendő be.

Oradea, la 10 Noemvrie 1932. Primária.

Novisadi Izr. Hílközség. 1026/1032 sz.

Pályázat.

A novisadi Izr. Hílközség egy ujonnan rendszeresítendő középiskolai hitoktatási al-lásra pályázatot hirdet.

Csak olyanok pályázhatnak, akik 40 éven aluliak és a középiskolai hitoktatásra képesülve vannak. Azok, akik a szerb nyelvet tökéletesen bírják, előnyben részesülnek. Fizetés megállapodás szerint.

Pályázati kérvények, melyekhez képesítést, eddigi működést, kort és családi állapotot feltüntető okmányok csatolandók, f. é. december hó 8-ig alulírott előjárósághoz küldendőek be.

Novi-Sad, (Jugoszlávia), 1932 évi november hó 8-án.

A novisadi Izr. Hílközség előjárósága: Klein Armin, jegyző. Frank Gyula, elnök.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Ha zsidók találkoznak

Két zsidó találkozik az utcán. — Na, mi újság? — Hát, hát... — No, és az üzletek? — Szó, szó... — És az asszony? — Na, na... — Hát a gyerekek? — Hm, hm... — Akkor jó napot kívánok! — Jó napot! Igazán egy kicsit zsidóul kell beszélnie az embernek s mindjárt fölmelegszik...

Feledékenység

A hosszú székértül végén kocsimárába ér két zsidó. Megszólítják a kocsimárásnét? — Kaphatunk egy csésze teát? — Nincs téám. — Talán két tojást? — Azt sem. — Talán egy kis halat? — Sajnálom, de ma nincs halam, talán holnap.

Pár burgonyát, egy szelet húst? — Mit tegyek? Hus sincs ideháza. A két zsidó lájja, hogy nincsen semmi sem. Felülnek a kocsiára és elhajtanak. Már jó messzire értek, mikor utánuk kiabálnak, hogy álljanak meg. A kocsimárásné lélek-szakadva fut a kocsi mögött. Megállnak. Az asszony líhegez dadogja: — Engedelmet... elfelejtetem... zsidó sincs és retek sincs ideháza...

A jó parti

Egy házasságközvetítő partit ajánl egy fiatalembernek. — Nagyon finom urileány, — mondja — csak nincs pénze. — Nem baj — feleli a fiatal ur. — De van ám egy kis bibije még, nagyot hal a félfülére. — Nem baj. — S még egy icike-picike hibája is van: rosszul lát a felszemeré. — Annyi baj legyen! — Hátha már ennyire vagyunk, meg kell vallanom, egy kicsit sántít is. — Az se baj! — S legvégül egy aprócska szépség-hibája is van: egy csöppel pupos is... — Nem baj!

Kikötés

A szegény zsidó hasztalan keresett valami foglalkozást az idegen városban. Végre mentő ötlete támadt: kiplakátrozta, hogy a folyón kifeszített kötélen át fog a magasban sétálni. Belépődij személyenként öt kopek.

A látványosságra összcsozdult a zsidóság apraja-nagyja. A magasban ki volt feszítve a kötélen, a szegény zsidó pedig készül a veszedelmes, nyakitörő produkcióra. Visszafojtott lélekzettel várja mindenki a mutatványt, amikor a szegény kötéltáncos megszólal: — Rabauszaj! Tudjátok meg, hogy nem vagyok kötéltáncos és ha rálepek a kötéltre, biztos, hogy a vízbebotlyanok és megfulladok. Ha azt akarjátok, hogy a ti rongyos öt kopekért egy zsidó megfulladjon, akkor nekivágok...

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA Strada Teatrului No. 4. ZSIDÓ HETILAP Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre hitközségnek és vállalatoknak 900 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

Egy a tragédiánk — az Északi tengertől a Fekete tengerig

A példa ragadós. Ez már régi közmondás, de talán sohasem volt olyannyira igaz, mint amikor párhuzamot vonunk a többi államok és a romániai zsidóság sorsa között. Vegyük az elsőt. Lapunk más helyén megírjuk, hogy a magyarországi zsidóság az utóbbi tíz évben 30.000 fővel csökkent. Ez azt jelenti, hogy a szellematikus és céltudatos gazdasági és más minden téren megmutatókozó antiszemilizmus munkája határozottan sikerült. Mert ahol a zsidóság számaránya csökken, ott rossz dolgok van a zsidóknak. Így volt ez évszázadokon át a multban és így van a jelenben is. Nálunk Romániában nincs pontos statisztika. Nálunk csak százmilliókat költöttek el népszámlálási célokra, de eredménye egyiknek sem volt. Néha megjelent egy-egy tendenciózus szám, erről, vagy arról, ahogy Goga urak, vagy más politikusnak tetszett, de azután több semmi. De a saját intuíciónk után ítélve, ha pontos statisztikát látnánk, bizonyosak vagyunk abban, hogy Románia zsidósága sem szaporodott tíz év óta. Vagy hogy még szabatosabbak legyünk, talán a régi királyságban nem lehet oly tragikus a helyzet, mert hiszen ott a mostani helyzet egy sokkal jobb, mint volt a háború előtt, amikor meg a legegyszerűbb állampolgári jogok sem illették meg a zsidóságot. Itt Erdélyben azonban egészen bizonyos, hogy erősen visszamentünk. Nemcsak gazdaságilag, nemcsak politikai sulyban és tekintélyben, hanem lélekszámardányában is. Mi az itteni keserves élet-küzdelmet nem tudjuk kiparozni, mint-hogy eláldorolunk, kevesebb a házasságok száma és a gyermekéhdads sem olyan, amilyen nyugodt világban szokott lenni a zsidóság körében.

ez az akció — ahogy mindenütt a világon — sulyosan megerheli az állam költségvetését és a zsidó adózóknak azért kell keservesen kiizzadni az adófülléket, hogy általa meg is fojtsák őket. Így például, mikor az új Lengyelország megalakult, 480 dohány nagydruda volt zsidó kézen, most már csak négy összesen. És ez mutatkozik mindenhol, ahol eddig zsidó munka volt a domináns. Hogy mi történik azokkal, akik így elesnek a gazdasági életben — azokkal nem törődik a lengyel állam. A zsidó középosztály minden vonalon a koldusbotot veheti a kezébe. Azokat az állami hiteltámogatásokat, amelyeket bizonyos ideig folyósítottak a zsidóknak, most teljesen megszüntették. A zsidó iskolák semmiféle állami támogatásban nem részesülnek. A varsói zsidó tanítóképzőt nem engedik működni már hónapok óta. S mindez, hogy a sokszemély iparos nem tud már semmit dolgozni, mert elbitték adóba legutolsó számszámlát, meg az is, hogy a zsidó kereskedők nap-nap után húzzák le üzleteik redőnyeit, mutatják azt a teraszterű harcot, amelyet a lengyeliség folytat állami segédlettel a zsidóság ellen. Az általános világháborús mellett így mutatkozik a különleges zsidó krízis és tragédia, amelyet senki sem tud feltartóztatni tragikus utjában. Ugy látszik a lengyel állam számára nem jelent semmit az a sok-sok millió, amelyet még a mai helyzetben is beszórt a zsidóság az államkasszába. A lengyel parasztság minden előnyt élvez, a városi lakosságnak csak a teher jut. És főképen a zsidó városi lakosság.

Nagy elkeseredés uralkodik a bécsi orthodox zsidóság között a marxista pártok előrenyomulása miatt — a hílközségi választások előtt

Bécs. Több ízben megemlékeztünk már arról, hogy december 4-én tartják meg Bécsben a hílközségi választásokat, amelyet már hosszú hónapok óta elkeseredett harc előz meg és a hílközségi szakadás árnyékát veti előre. Ismeretes ugyanis az az ellentét, amely tradícióhú orthodox zsidó tagok és a munkásbaloldal között fennáll és amely ugyszólván lehetetlenné teszi az együltmüködést. A baloldali elemek nyomása azonban odáig terjedt, hogy a vallásos zsidóságot képviselő választmányi és tanácsdogok egyrésze szintén lecsatlakozott a marxista csoportozhoz és közös választási platformot létesítettek a baloldaliakkal. Az orthodox tömegeket ez a fuzió természetesen váratlanul érte és Jakob Halpern kereskedelmi tanácsos vezetésével, aki már évtizedek óta áll a vallásos zsidóság élén, tiltakozó négyültést rendeztek és megtagadták az együltmüködést azzal a listával, amely teljesen önkényesen és illegálisan jött létre az orthodox tömegek beleegyezése nélkül. A hílhü zsidóság ün-

Igy fest a helyzet Lengyelországban. Ez a tragikus kép, amelyet a saját esztel s amelyről a zsidó képviselők beszélnek a lengyel parlamentben.

De vajon a romániai zsidóság helyzete rózsásabb-e? Ne-e separjánk a mágnak háza előtt? Vajjon itt támogatják-e a zsidó iskolákat? Vajjon itt megfizetik a már megszavazott, törvényhozásilag elfogadott állami szubvenciókat? Vajjon itt nem-e találkoznak lépten-nyomon azzal a tendenciával, hogy a zsidókat minden vonalon el kellet nyomni? Itt nem nyomnak minden terhet a városi lakosságra? Románia zsidói nem-e hihetetlen és per centudultler, talán ki sem fejezhető mértékben fizet több adót, mint a parasztság? Itt nem vesznek el minden monopóljot a zsidóktól? Azt kérdezzük, hogy mi nem-e a lengyel zsidóság sorsában osztoznak? Nem-e mindegy, hogy a lengyeli utca az, ahol a zsidó boltos tönkremenni kényyszerül, vagy Kíseneknek hitják azt a várost, vagy akármelyik erdélyi városnak?

Lengyelország, Magyarország, Románia. Államok, különböző nyelvel, törvényekkel, határokkal és célokkal. De egyben megegyezik strukturájuk. Ott is ahol lehet elnyomni a zsidóságot. Megnyomorított, tönkretenni, minden terhet roskadó vállakra rakni — ez a főcél és ehhez minden eszköz megengedett.

Nekünk csak egy reviziót kell kérnünk. Es azt is a sorsolt. Es azt is minden országban, az Északi-tengertől — a Fekete tengerig. A különböző államok begyék revizió alá politikájukat, amelyet eddig folytattak országuk zsidósággal szemben. Mert így, úgy érezzük, megfulladunk. Nem bírjuk tovább. Sem itt, sem egyetlen helyén-e nyomorult világnak.

álló listát állított fel és Halpern tanácsost jelölte listavezetőnek. Halpern kereskedelmi tanácsos igen tekintélyes és ismert vezető politikus Ausztriában és nemzetgazdasági körökben is szaktekintélynek számít. Halpern nehezen vállalta el a jelölést, de Friedmann ferbarbi is közbelépett és rábirta Halpernt, hogy vállalja el a kandidálást, mert csak ez esetben lesznek "biztosítva az orthodox zsidó érdekek a hílközség vezetésében. Az orthodox irányzat tulnyomó része most lecsatlakozik a marxisták, cionisták és a pártunkivütek csoportjához, akik egytttes listával indulnak a választási küzdelemben és ahol jobban lájja biztosítva a vallásos zsidó érdekeket.

A harc állandóan élesedik. Semmi remény sincs arra, hogy a választások után ismét visszatérjen a béke a bécsi hílközség életében. Hiszen az ellentétek ezúttal sem simulnak el, hanem még sokkal élesebbé fognak felvelődni a világnézeti eldifferenciálódások miatt.

Mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, bizalommal keresse fel
CZITROM URISZABÓSÁGÁT
 General Mosolu, Kert-uca 2 alatt, ahol a legszebb kivitelben elsőrendű

öltönyöket, felöltöket és téli kabátokat már 2600 leierért készít
 Minden munka CZITROM DEZSÓ vezetése mellett készül. (A volt Szent László-terti Czitrom-cég tulajdonosa)

HETI GLOSSZÁK

A pusztulás számadatai

Dr Kovács Alajos, a budapesti Statisztikai Hivatal igazgatója tartott az elmúlt napokban előadást, melynek keretében beszámolt a magyarországi 1930-as népszámlálás adatairól. Ezek szerint Magyarország lakossága az elmúlt 1920-1930 periódusban 700.000 lélekkel szaporodott. Előadásában taglalta a lakosságot nemzetiségre, vallásra, foglalkozásra, műveltségre stb.-re való tekintettel. Benniünk ezen előadásból csak a magyarországi zsidók száma és helyzete érdekel. Ebből az előadásból megtudjuk, hogy míg 1920-ban a mai Magyarország lakossága között 474.000 volt az izraelita vallású, addig 1930-ban csak 445.000, a csökkenés, tehát 29.000 lélek, amely a zsidóság keretén belül 6.10%-os arányszámot felel meg. Míg 1920-ban a zsidóság számáránya Magyarországon 5.9% volt, addig 1930-ban már csak 5.1%-os ez az arányszám.

A tulajdonképpen csökkenés azonban — sajnos — sokkal nagyobb, mert míg a másfelekezetiük száma 7.25%-al szaporodott összesen, addig a zsidóság számáránya 6.10%-al fogyott, vagyis a zsidóság tulajdonképpen elvesztésére 13.35% s ez már olyan hatalmas arányszám, amely a gondolkodó olvasót megdöbbentíti és a magyar zsidóság jövője felől a legszomorúbb kép megjelenítésére készült.

A numerus-clauszus, a nyílt és burkolt antiszemitizmus, a gazdasági lehetetlenülés és lehetetlenítés, tehát elvégezték szomorú munkájukat Magyarországon, a magyar zsidóság számban alaposan megfogyatkozva, gazdaságilag megromolva, koldusként terül el gazdasági és politikai elleneseli lábai előtt és oly vérszegény, hogy ma már védekezni sem tud és újul testkeltő, hogy vele azt eszekezdjék, amit akarnak. 13.35% a zsidóság statisztikai elvesztésége, ennyi a számáránya a kivándorolt, a gazdasági csőd miatt koldusbotra jutottak, a világháború miatt meg nem született zsidók száma. Ez a számárány egymagában többet beszél, mint sok randalet, mint sok akta, szolgabírói végzés és miniszteri utasítás. A magyar zsidóságának oka van rá, hogy a leg-sötétebb keserűséggel nézzen az elkövetkezendő esztendő elé, mert — sajnos — a világháború miatt jelentékeny enyhülésre kilátás nincs és a számok, amelyek nem hazudnak és nem csalnak, kiméltelen tárgyilagossággal mutatják a pusztuló magyarországi zsidóság megsemmisülésének útját.

A lipótvárosi kiterések itt mutatják be számokban az évek romboló munkájának hatásait, itt látjuk a missziós iskolák, a szelid hivatali nyomások és — last but not least, az asszimiláció elrettentő következményeit. Sajnos, megállapíthatjuk: *a világ zsidóságának életerős fáján, a magyar zsidóság egy elkorhadt ág, egy meleg hajlás, amelyet sürgősen gyógyítani, amelyet sürgősen orvosolni kell.*

A gyógyulás és orvoslás útja pedig nyitva áll a magyar zsidóság előtt is. Vissza kell térni a magyar zsidóságnak az elhagyott vallás talajának megszentelt rögjeihez, vissza kell térni a magyar zsidóságnak az ősök hitéhez és meg kell nyitni a zsidó szíveket és fejeiket a határon túl is a zsidó népi eszmének. Még ha a felsőbb zsidó körök ellenkezésével, idegenkedésével, gyűlölködésével találkozna is ez, akkor is meg kell ennek történni, mert még 15-20 esztendő és nagyon könnyen valóra válhatik az, hogy a pesti zsidó vezetők addig fog-nak szavalni a hü, az államfenntartó elem

zsidóságáról, míg egy szép napon arra fog-nak felébredni, hogy az a hü, ez a nemzetfenntartó, ez a kulturaterjesztő zsidóság megszűnt létezni, mert részint kivándorolt, részint kitért és részint megelfelejtett megszületni . . .

A magyar zsidóság nagyon beteg . . . A magyar zsidóság részére lelkiismeretes, becsületes orvosok kellene . . . Ezt a különben nagyon derék, egészséges életstílust meg kell menteni a megsemmisülésől, mert 15-20 év múlva az addigi statisztikai adatok alapján már csak a sirja lesz meg a magyar zsidóságnak. A magyar zsidóság hivatali vezetőinek kell most már előlérbe lépniük és a statisztikai adatok alapján gondolkozva kell új utat, a megmenekülés útját mutatniok a magyar zsidóság számára.

Magyar megértés — óh!

Budapestben keresztül jön a nagyszerű hír. Hát mégis igaz az azoknak, akik Gömbös testvéri jobbját — teatrális póznak tekintették. És igazuk volt azoknak, akik a 95 pontból álló híres programot gunyosan egy aposztrofálták, hogy eredetileg 100 pont volt, de öt pontot megtartott magának. És volt neki egy ugynevezett „sofort” programja. Így például sofort elment Rómába, — mert hiszen minden út Rómába vezet — és ott ünnepeztette magát, fényes külsőségek között. De végeredményben ez politika, s bennünket csak annyiban érdekel, hogy mennyiben van köze ennek a zsidósághoz? Megmondjuk.

A híres pontokban nem volt egy sem, amely a zsidók ellen, de olyan sem, amely a zsidók mellett nyilatkozott volna. Így is van rendjén. A „sofort” programban sem volt egy célzás sem, hogy mi lesz a zsidókkal? Így is van rendjén.

De azt a hát szénészes és a többi, ha már minden olyan jól klappol, akkor mi történik mégis a debreceni esetem? Egy kutya megugat egy tanárt. A zsidók uszították a kutyát. Naponta megvernek egyetemi polgárok zsidó hallgatókat. Erre jön a retorzió. Homan (nem Hámán) táviratoz a rektornak, hogy „példás büntetés” a bűnösöknek. És halljad világ, most jön a sofort program, most jön az új ritmus, most jön a pontok pontja.

Magyar megértés — óh! Az első áldozat: Herczeg Béla egyetemi hallgató két félére kitérítik az egyetemről, amiért méltatlankodni mert a brutáltságok miatt. Első áldozat megint egy zsidó.

Hát hol itt az új szisztéma? Hol van itt „vaskéz”, hol van itt más, mint ami 12 éve dul Magyarországon?

Sohol! Sohol! Csak Bethlen helyett új aktor lépett a színpadra. Tehetséges, markáns arcvonású, patlogos katonaeMBER. De sem a közgazdasági életben, sem a politikaiban nem hoz semmi újat. Még a zsidókkal szemben is minden marad a régiben. Wie gehabt. Hogy már megszokhatták, szegény magyar-zsidó testvéreink. Hiába a sok pesti dicshimnusz a kormányfőtanácsosok karától és hadától.

E Z S U T menorák Harang gyertyatartók, védjegy! serlegek, evőeszközök, t templomi kegszerek, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban. Gyártása és eladása: **„Tacumul”** ezüstáru gyárban CLUJ, Str. Gen. Neuloea (Kornis-u.) 6

A hü homani, vagy homoni fotográfia — mégis a debreceni affér. Ez az igazi sofort program. Azután jön a többi. Vajjon mi? Talán a numerus-klaususz megszigorítása? Vagy valami hasonló. Éljen Gömbölni, Smuzolnini, Léggömbös — éljen az új 95 pontos Gömbös rezsim. Ugy éljen, de sofort . . .

A munkácsi főrabbi su-yosan provokálta egy temetésén a szaplancsi főrabbit

Munkács. Az elmúlt héten elhunyt Munkácson hosszas szenvedés után, 83 éves korában, Rabbi Weisz Áron z. c. l., a világhírű benedekowici rabbi, aki egy idejűleg a munkácsi rabbinatusi kar Ros-Beszidnje is volt. Az elhunyt fivére volt a világhírű idősebbik szaplancsi (Szapinke) cádiknak és személye állatános közszere-letnek örvendett a zsidó világ előtt. A munkácsi hitközségben folyó vitákban egyálta-lában nem folyt be és minden ügyekéssél azon volt, hogy a különböző pártok között a békés kiengesztelés és együttműködés útját egyengesse. Hogy ez nem sikerült; nem az ő hibája.

A benedekowici rabbi temetésén azon-ban olyan jelenetek voltak tanui nem-csak Munkácsról, hanem a messze vidékről megjelent vallásos zsidó hívek, amely rend-kívül feltárgatta a kedélyeket és a vissza-feltesző cselekmény meg sokáig emlékeze-tébe marad az ott megjelenteknek. — Töb-bek gyászbeszéde után, kik között a munkácsi főrabbi is hosszasan méltalta az el-hunyt érdemeit, a temetésben a szaplancsi főrabbi is el akarta néhány szóval bucsuz-tatni a benedekowici rabbit, aki neki nagy-bátyja volt. Mihelyt azonban közel jött a koporsóhoz, a munkácsi rabbi mérgesen rákiáltott:

— „Nem engedem meg! Nem enge-dem meg! Itten a temetésben nincs szük-ség rabbicsókra!”

A megjelent gyászolók szinte megder-medve nézték végig a jelenetet és a szap-lancsi rabbi a munkácsi rabbi eme fellé-pése után természetesen nem tartotta meg gyászbeszédét.

Olvasóink már több ízben megfigyel-hették lapunk hasábjain a munkácsi rabbi extrémításait, melyet a multban úgy, mint a jelenben — bármilyen fájdalmas is ez nekünk — elítélni vagyunk kénytelenek.

Lehetetlennek tartjuk, hogy egy nagy-tudású öregember, aki amellet egy világ-híres rabbi is és akihez a chaszidikus világ ezrei a világ minden részéből állan-dóan utaznak, ily szegyeteljes sértést leg-nyen kénytelen büntetlenül eltűrni a „Bé-h Cháchájimban”, akkor, amikor nagybátyjá-tól akar — egy gyászbeszéd keretében — elbucsuzni. Erős kritikát hív ki a munkácsi rabbi eme ténykedése ismét, azonban a kritika mérvét zsidó testvéreinkre bizuk és valószínű minden egyes zsidó testvérünk-nek meg lesz az eljárás fölötti megfelelő véleménye.

10.000 lei minimális havi jövedelmezőség
 lehetőségét nyújtom, szorgalmas megbízható egyéneknek, kik ma-gánfeleket látogatnak. Ajánla-tokat „10.000 lei” jelígre a-lapunk kiadóhivatala továbbít.

Hozzászólás az Országos Zsidó kongresszushoz

Bizonyos dolgokat rendbe kell hozni, mert az még a kisebbik baj, hogy rende-lemek maradnak, nagyobb a veszély, ha avatallan kezek intézik el saját ügyeinket, jól-rosszul, amit azután nehezen tudunk jóvá tenni.

Így állunk az új kultuszörvény vég-re-hajtási utasításával is. Minden felekezet kö-telekre menő javaslatokat terjesztett elő a kultuszminiszternek, amelyekben egyházuk érdekeinek megfelelő megoldásokat kíván-tak lefeleketni a törvényt kiegészítő vég-re-hajtási utasításban, csak a zsidó egyház mindent a sorsára bízott, nem közölte ki-vánásait, még utbaigazítással sem támo-gatta az illetékes köröket és így a minis-terium — ki tudja milyen információk alap-ján — olyan végrehajtási utasítást dolgo-zott ki, amely nemcsak, hogy nem javít a hitközségek helyzetén, hanem eddigi bi-zyonytalan autonóm jogait még jobban megnyirbálja.

Két évvel ezelőtt az erdélyi orth. hit-községek szűkebb delegációja, a kolozs-vári rabbi vezetésével egy memorandumot nyújtott át Vlad kultuszminiszternek, amely azonban csak egy kérdésre vonatkozott, T. i. a kultuszörvény a Sefard ritust külön ritusnak ismeri el és egyenahány hitközségi irakció a Sefard és Spanyol fogalmak ösz-szevadásából lökét akartak kovacsolni, különböző óhajaik megvalósítására. Ezt a szakadási processzust, amely országszerte megindult, kellett megakadályozni, ami si-került is, amennyiben a delegáció hatá-rozói ígéretet kapott, hogy amíg a vég-re-hajtási utasítás el nem készül, a minisz-terium külön hitközség alakításra engedélyt nem ad.

Bármily nagy horderejű és életbevá-gó kérdés nyert ideiglenes rendezést, ez mégis csak egy kis része a zsidó egyhá-zal érintő és szabályozásra váró kérdések tömegének. Az országos szervezetek ügye, a kisebbségek jogainak meghatározása egy felekezeti ritus keretén belül, az adóbehaj-tás állami támogatása, a nyilvános joggal felruházott rabbiiskola létesítése, stb. stb. ez mind megoldásra vár, de még autonó-miánk precíz formulázása is az új kultusz-örvényében és végrehajtási utasításában kell

legyen lefeleketve. A miniszter két év óta várja az erre vonatkozó javaslatainkat, de hiába várja, mert a romániai zsidóságot nemcsak, hogy nehéz egységes platformra hozni, de még ennek megkísérléséhez sem tudott eddig hozzájutni. Hiába kapuk a parlament ígéretét, hogy meghallgatásunk nélkül nem lesz a törvény alkalmazásának szabályzata elkészítve és életbe léptetve, hiába, mert akarunkat, óhajunkat és cél-küldéseinket csak egy közös zsidó kon-gresszus hivatali megformulálni, egysége-sen, az összes irányzatok érdekeinek ösz-szhangba hozásával, mert csak ezt ismerheti el a miniszterium az egész zsidó felekezet kívánásának, amellyel számolnia kell. De hol a kongresszus? Egyelőre azon civa-kodunk, ki hívja össze a kongresszust és chaos uralkodik az egész vonalon.

Messze állok Fildermannól és még távolabb poltikájától, amelyet képvisel és gyűlöltöm, ha valaki önzelen, közügyi kön-tösbé burkolja egyéni, vagy politikai, ér-dekeit, de mégis bán a kudarc, amelyet a kongresszus összehívásával vállalt. Bármily formai hibát követelt volna el, nem volt szabad próbálkozását ily ridegen viss-zautasítani, nem volt szabad a felvetelt eszmét elrejteni, mert mi lesz ennek a kö-vetkezmenye, nem más, mint hogy bárhol-nan fog kiindulni egy kongresszus ösz-szevadására irányuló mozgalom a vechiul regát részéről visszautasításra fog találni. Az ál-datlan pártpolitika mindent meghusit.

Legszebben és legolcsóbban csakis HORBÁTZ divatüzletében öltözködhetsz!
Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Elsőrendű öltönyöket már 3000 leierért készít. Kalapokat 135 leierért vásárolhat, nyakkendők 40 leieről. Nagy választék minden-nemű férfi divatcikkekben.

Mi mindenből él az ember . . .

Itla: Josef Tunkeler.
 Szemben ül velem a Boulevard St. Mi-chel sarkán lévő „La Bourboune” kávéház egyik asztalánál és csodálkozva nézett rám. Arca egy régi kofferhez hasonlított, mely már számos várost és országot meg-járt. Mindenféle jelek voltak belevésve, mint ahogy a világjáró kofferokon is fel van ra-gaszolva különféle hotelek és vámhivatalok színes etikettjei. Minden mozdulatából, min-den testrészéből nyugtalanság beszélt.
 Tipikus vándorló volt, akinek faji ho-varlatározását nehéz volt megállapítani.
 — Pardón, monsieur, nem a Tunkeler ön? — fordult végre hozzám sajtóságos jid-dis zsargonban, melyben a föld minden zsidótelepülésének és gettójának emléke ben-necsengett.

— Igen. Kihez van szerencsém?
 — Ó, nem fog ön rám emlékezni. Én azonban röglön megismertem ön. Földik vagyunk, egy városból származunk. Az én anyám Dvojre volt, a pereces. Litvákok va-gyunk, monsieur!
 — Á, akkor ön valószínűleg Benze? Benze, Dvojre egyetlen fia? Az a csillogó-szemű csirkefogó, aki senkinek sem hagyott békét és mindenkinke a hangját családásig tudta utánozni? Ugye?
 — Oui, oui, monsieur, az vagyok szol-gálatára, s'il vous plait!
 — Mit csinál Párizsban? Régen van itt? Talán itt is lakik?
 — Ó, mondieu! Ha el akarnám me-sélni, hogy az a litvák, akit maga előtt lát monsieur, mi mindent csinált egy pár év alatt, ezer meg egy éjszakán át kellene be-

szélnem. Mister, én bejártam a világot! Egy-szer fenn voltam, egyszer lenn, vigye el az ördög! Meséljem el? Igen? Garcon! . . .
 Hívtá a pincért, egy pohár sört rendelt, az asztalomhoz ült és egy olyan zagyva, különböző zsidó, orosz, lengyel, olasz, né-mel, francia, spanyol és angol szavakból összeállított és a saját maga által kitalált kifejezésekkel fűszerezett beszédbé kezdett, hogy egyezkedjen nem lehetett megérteni.
 — Voila! Emlékszik még, hogyan kel-telt hazulról megszökni? Egy szombati na-pon volt, mikor a rabbitkat a templomban utánoztam és egy speechet, vagy hogy is mondják csak, — ja igen, vagy hogy is mondtam. A taliszt mélyen a fejemre huz-tam úgy, hogy mindenki azt hitte a rabbi van alatta. Igen ám, de pont a prédikáció közepén belépett a rabbi az imaházba. Kész volt a botrány. Olyan verést kaptam, ami-lyet életemben se. Aztán következő nap eiliantam Szentpétervárra.
 Péterváron egy fityng sem volt a zse-bemben, de nem volt tartózkodási engedé-lyem sem. Erre taláznak öltözködttem és színes kendőket adtam el. Csak hogy meg-fogtak és kiutasítottak. Akkor Rosztovba mentem, ahol, mint kínai si-su-csa-val ke-reskedtem, ami mellesleg Lodzba készült. De onnan is kiutasítottak; ekkor nem volt más hátra mint nő ruhában átmenni a ha-táron, ki a külföldre. C'est ca monsieur!
 — Alors — elmentem Bécsbe és egy pezó nélkül ügyelegttem az uccákon. Végre állást találtam. Oroszlán lettem az egyik práterbeli állatseregletben. Emlékszik még a históriára, mikor az egyik oroszlán „sma jiszoelit” kiabált s a leopárd azt felelte rá, „adonaj echod”. Az én voltam monsieur.

Nem helyeselhelem a Központi Irodá-nak álláspontját sem, melyet e kérdésben elfoglalt. Szerinte az orthodoxia elvi okok-ból nem vehet részt az összehívott kon-gresszuson, ellenben hajlandó az intencióknak megfelelően hozandó határozatokat el-fogadni és azokat külön memorandum-ban a miniszterhez felterjeszteni. Mi ez?
 מהו זה אריות? אהליתי, hogy mint az országban majdnem egyedüli, jól megalapozott szervezet kezébe venné az iniciatívát, mások után akar kullogni. És miért, elvi okokból, milyen elvi okok tart-ják vissza az erdélyi orthodoxiát, hogy or-szágos zsidó ügyekben vezető szerepet vál-laljon? Ez nem elvi, csak hagyomány: a

הוא והל תעשה. Ahelyett, hogy mint az országban majdnem egyedüli, jól megalapozott szervezet kezébe venné az iniciatívát, mások után akar kullogni. És miért, elvi okokból, milyen elvi okok tart-ják vissza az erdélyi orthodoxiát, hogy or-szágos zsidó ügyekben vezető szerepet vál-laljon? Ez nem elvi, csak hagyomány: a

הוא והל תעשה. Ahelyett, hogy mint az országban majdnem egyedüli, jól megalapozott szervezet kezébe venné az iniciatívát, mások után akar kullogni. És miért, elvi okokból, milyen elvi okok tart-ják vissza az erdélyi orthodoxiát, hogy or-szágos zsidó ügyekben vezető szerepet vál-laljon? Ez nem elvi, csak hagyomány: a

Bata-Mare. HIRSCH JAKAB.

Ugy bőmböletem, ahogy csak kellett. A pad-ronem meg lehetett velem elégedve. You know. De egy napon rájött a publikum a bluffra, lehuzta rólam az orozslán-bőrt és csodamódon megvert. Szét akartak lépni, mint egykor Sámson lépte szét az orozsla-nokat. Alig tudtam ép bőrrel menekülni, sacramento!

C'est ca. Alors — Tiroiba mentem. Új állást találtam. Visszhangsínáló lettem egy kicsike helyen, nagy hegyek között. Igen látogatott turistahely volt. A szállodások azért béreltek ki engem, hogy csináljak visszhan-got, ami annyit jelent, hogy el kellett bujnom valahol a hegyekben s ha egy turista kia-bálni kezdett, vissza kellett kiabálnom a szavait. De nem egyszer, hanem hétszer! Hétszer! Jak boga koham! Nahát én nagyon come il faut csináltam a visszhangot!

— Well — egyszer felkattaltak a ven-dégek munka közben és megverték. De ugy megverték, hogy ugy kiabáltam, mint egy va-lóságos visszhang, donnerwetternochéimnal!
 — Alors — újra tovább kellett men-nem. Átgrottam Svájcha. Nem messze Zü-richtől újra állást találtam: vizesescsináló lettem. Ez azt jelent, hogy egy magas szikla mögé kellett bujnom s onnan vizet kellett leöntennem. Az én vizesescsinálóm Tett Vil-mos-vizesés volt a neve és szélteben-hosz-szában hamarosan híres lett. Egész kirán-dulóárságok jöltek megbámulni. Nagy temperamentummal és tehetséggel öntöttem a vizet. Alig érkezett meg a vizet, hogy a szak-uk állt el től a természetű csodától. A padronem ott állt a turiszták között, magya-rázta ezt a természetű lümenyét és képes-

Antiszemita „bajtársak“ véres verekedése a debreceni egyetemen

Debrecenből jelentik: Napok óta forrta és kavargott a debreceni egyetem antiszemita bajtárs-hallgatói. A rendezvények érdekesebb módon egy — kutyagügygel kezdődtek. Az elmúlt hétfőn reggel 9 órakor egy kutyá betévedt a jogi fakultás márványfolyosójára és az ott lévő mintegy 20 bajtárs ingerkedni kezdett vele. Majd ugyanezen a bajtársak bedobták a kutyát Martonok, a római jog tanárnak előadótermébe. A professzor főhőbörödvá hirtelen feljelentésre az értelem csíny tetésé, de a bajtársak közül senki sem jelentkezett, amire a professzor méltó felháborodásában abbahagyta a tanítást. Ennek ellenére a teremből senki sem távozott és az egybegyűlt bajtársak, hogy az egyetem rendjét felborítsák, azt kezdték kiáltani, hogy az egész kutyahceccet a zsidók csinálták. A zsidó egyetemi hallgatók főhőbörödvá tiltakoztak a vád ellen, annál jogosabban, mert mindenki látta, hogy egy magas, szürke ruhás bajtárs ismét csínytevő volt az értelem tréfa szerzője.

Mindazonáltal a bajtárs ifjúság a zsidó hallgatók ellen fordult és kiszorította őket a teremből. A zsidó hallgatók Szentpéteri Kun Béla dékánhoz vonultak küldetésükben. A dékán oroszlás helyett azt a megdöbbentő beismerést tette, hogy biztonságukat nem tudja garantálni, ennél fogva legjobban tesz, ha két napig nem járnak az egyetemre. Ez volt az egyetemi hatóság minden intézkedése ebben az ügyben...

Azóta minden zsidó egyetemi hallgatót inzultáltak a debreceni egyetemen. Az egyetem központi épületében valóságos forradalmi állapotok vannak, amire legjellemzőbb az, hogy azt a két zsidó egyetemi hallgatót, akiket a rektor éppen a kutyagügyben kihallgatásra rendelt, háromszáz „hős“ bajtárs összevissza vert. Amikor Herczeg Béla elsőéves zsidó vallású hallgató el akart távozni az egyetemről, 200 kárts néki támadt az egy száz diáknak és percekig dobálták egyik kézről a másikra üllegek és szitkozódások közepette, végül pedig úgy beleugrta, hogy legurult a lépcsőn.

levelezőlapokat áru, melyek a látványosságot ábrázolták.

— Mit mondjak önnek — megint rajta csipelek. Valakinek észbejött megnézni, hogy hol erde a vizesés. Megmászta a sziklát és megtalálta engem, meg a vizes-hordót. Na, az egész hordó vizet ráöntötték.

— Van esetleg önnek egy Papierosa monsieur? S'il vous plait? Merci!

— Egyideig tudgyulladással betegem feküdtem, azután Berlinbe utaztam és rögtön új foglalkozást találtam. Én lettem a Sarah-Sita fakir Kalkutából. A padronem úgy kifafirozott, mint egy maharadszá, velt nekem egy bő piros nadrágot és a Lunaparkban mindenféle trükkök és hókusz-pókuszok között mutogatót. Megadott jelle egy szekénybe kellett bujnom, aztán pár perc múlva újra ki, be és ki és közben sirbőljővő hangon indiai varázsgéket kellett mondanom. Egyszer hamarabb jöttem ki, mint kellett volna és megint kiött a borány. A publikum ordított: „Csalás!“ „Adják vissza a pénzt!“ A bődöké összetörték. A padronem rajtam lőtötte ki a bosszuját és kidobott anélkül, hogy egy centimelet fizetett volna. Az arcomon lévő két foltokkal fizetett ki, a kutyá.

Csak hogy egy litván nem vész el! A non! Átutaztam a tengeren, direkt New-Yorkba. Conny Islandon egy ukrán truppot találtam akikkel hopakot léctoltam. Azután Rio de Janeiroba, cigány létem és cigány románokot énekeltem. Buenos Airesben törökmézet áru, és így tovább, és így tovább. Közben divatba jöttek az új láncok, vhyimmi és foxtróll. Visszajöttem Európába

Az izgalmakat csak fokozta egyik fajtá védő lap antiszemita cikke, amely egész szemérmellenül azt állítja, hogy az egyetemi nyugtalanságot a zsidó diákok kezdeményezték. Ennek a cikknek azután meg is lett a fogana. Szerda délelőtt 10 órakor 300 bajtárs lőmött sorokban vonult föl a városi bérházban lévő egyetemi könyvtárhoz anélkül, hogy a rendőrség bármiféle akadályt górdített volna úljukba. Az egyetemi könyvtárban tartózkodó zsidó hallgatóknak minősíthetetlenül durva sértésekkel illették, majd, mint „lovagias“ ifjakhoz illik, tetleg is inzultálták. Az inzultusokban előjárt Marlon László orvosstanhallgató, aki a romboló csapatot „Hajrá Verbőczy, ki a zsidókkal!“ felkiáltással vezette rohamra. A zsidó hallgatók és hallgatóknak előtt sorfalat állott a 300 fonyi bátor sereg és üllegetve, pofozva, rugdosva őket le a lépcsőkről.

A könyvtár helyiségétől két percrenyire van a rendőrszoba, a rendőrség azonban csak husz perc múlva érkezett, amikor is a főhősök már elináltak. Ennek ellenére sikerült a randalirozás vezető kolompasait megállapítani. Ezek Melegh Dávid, Nagy Sándor és Nagy Dezős teológusok, a jövendő papjai, Kornya Lajos, Zimmermann Sándor leendő tanárok, Tóth Sándor, Káposzta Pál, Lengyel György, Ruffly-Varga Kálmán (felsőházi tag fia), joghallgatók, leendő bírák és az igazság őrei, Kakas

Női divatkülönlegességekben

BIRÓ nődivatáruháza

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 11/a — vezet

Egy kis próbavásárlás erről Önt is meggyőzi

Szolid üzleti elvemnél fogva árakat nem hirdetek

és Párisban táncanár lettem. Teperamentumom van, fekete vagyok s hozzá még litvák — ennek folytán valódi cowboy lettem, aki Middle Vest-ből direct azért jöttem Párisba, hogy az óvilágot az újvilág táncaira, tangóra, shimyre, boszlonra, javara s azonkívül néhány saját találmányu kreációmra: kansasra, Texasra és honolulura tanítsam... A legfinomabb arisztokráciák látogatták tánckurzusomat, az intelligenciák, az uri népség. Csodás volt monsieur! Garçon, apérilif, s'il vous plait!

Egy hajléra kiíta az italt és aztán folytatta: Yes. Pénzt csináltam. Míg végre az új láncok üzlete is sirba szállt. Minden zsidóból táncanító lett. Az egyik a Filippi szigetéről való volt, a másik Marokkóból, a harmadik Szičiliából, az ördög tudja, hogy honnét még, de egy éjszaka alatt mindegyikből exotikus táncos lett. Nem maradt más hátra, egy új állást keresni magamnak.

Sok idő nem kellett hozzá monsieur. Páris a legnagyobb zsidó hely a világon és egy litván nem vész el! Go on! Nemesak egy, de direkt két foglalkozást is találtam egyszerre. Az éjszaka első felében egy bérpalotában gavallérnak voltam szerződötve, az éjszaka második felében viszont apacs voltam egy pincébe a Montparnasseon. Az éjszaka első felében kipuderozva, kifestve, mint kellemes, nőies hangú gavallér, az este második felében pedig piszkos apacsapák és vörös nyakkendő rekedt, borizú hangú apacs. De mindez tres bien volt monsieur. Az ember meg akar élni. C'est ca! And that's all!

De végre mon cher monsieur, önálló-sítottam magamat. Mért dolgozzak mindég

Ferenc, Moldován László, Szabó Béla leendő orvosok.

A derék sereg az utcára érve sem hagyott fel tevékenységével, mert védelem polgárokot inzultált, sőt volt egyesekben annyi vakmerőség is, hogy igazoltatták azokat a járókelőket a rendőrség közbejöttével, akik ténykedésüket figyelték.

Hóman Bálint közoktatásügyi miniszter utasítást adott, hogy a rendőrség tartó tassa le a rendbontókat és indítsák meg ellenük a fegyelmi és bünyváli eljárásit.

Nyomban a miniszteri távirat után megtörtént az egyetemi tanács részéről az első megkorlás az egyetemi verekedések ügyében. Ez a megkorlás egészen biztosan óriási hatást vált ki majd: *világbotrány lesz majd belőle.* Hivatatosan jelentik ugyanis, hogy az egyetemi tanács foglalkozott Herczeg Béla elsőéves zsidó egyetemi hallgató ügyével, akit az egyetemen megverték és mert az egy ellen századul támadó és nőket véresre verő hallgatókat a szerdai incidens alkalmával szemelennék és gyávnának nevezte, az egyetemi tanács Herczeg Bétát két jélévre kitiltotta az egyetemről.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinok, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szővőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopal Clotargiu No. 17.

Vidéki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközöltenek.

HIREK

„Népünk“ cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Marchesvan 26. november 25.
Szombat: Marchesvan 27. november 26.
Heli szidra: חיי שרה
Heli háflóra: ויהי ערב ויהי בקר

Rosch-chodes bentsolás.
Kedd, szerda: Rosch-chodes Kiszlew.

Szombat kezdete:
üzlet bezárás 4.30
gyerlyagujulás 4.35
isteniszület kezdete 4.45
Szombat befejezése 5.33

— **Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.**

Schwartz Jakob halála

Egész Erdélyben osztatlan részvétel kellett Schwartz Jakob hrtelen halála. Akik az utóbbi évtizedek zsidó megmozdulásait figyelemmel kísérték, azok előtt ismert személyiség és név volt a Schwartz Jakab. Akik a zsidó hitközségek konferenciáin, akik a nemzeti zsidóság manifestációin résztvettek, azoknak élénken emlékeztében van Schwartz Jakob exterritorje. Ősz haját, szikár sonárvyságával, de még inkább logikus okfejtéseivel és diplomatikus felépésével mindenki tisztelték kihotha magának. A zsidó közügyek járadhatatlan harcosa volt. Hosszu ideig a kolozsvári orh. hitközség elnöke, a zsidóság képviselője a városi tanácsban. A Zsidó Párt vezetéségi tagja, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség és a Kishittbank egyik alapítója és vezetője. Mindennütt ott volt, ahol tenni kellett a zsidóságért és dolgozni a kibeberekért. Közben magánéletében is nagy vállalatok vezetője és dolgozó robotos ember.

Schwartz Jakob érték volt, ahinek neve az erdélyi zsidóság legújabb történelében nagy szerepet játszott. Kiváló egyéniség, nagyszívű zsidó. Az utóbbi években üzletilek Bukaresztbe szállították és visszavonult az erdélyi fürméről. De alkotásai, munkája tovább élnek és hirdetik emberöltőkön keresztül egy igaz embernek, talpig zsidónak munkája nyomát.

Bukaresztben halt meg nikolimérgészben. Hétfőn volt temetése Kolozsvárról, a város közözségének osztatlan részvétel mellett. Legyen emléke áldott.

— **Jadlowkert — a világhíres zsidó énekes — a leit zenekonzervatórium tanárává nevezék ki.** Riga, Hermann Jadlowker zsidó kamaracénekes, aki több éves külföldi működése után visszatért Lettorszába, a kormány az állami zenekonzervatórium professzorává nevezte ki. Mint ismeretes, Jadlowker a berlini és bécsi állami operák, valamint a newyorki Metropolitán logiként több éven keresztül aratól világhírű sikereket és hosszabb ideig a rigai főkéntori állást is betöltötte. Jadlowkert, most az a ritka kivételése érte, hogy a leit konzervatórium tagjává választotta és az énekcsaláy vezetőjévé tette meg.

Férfikalapok

a legújabb formákban rendkívül olcsó árban kaphatók Zöldfa-u. 21.

HELLER és DEUTSCH

BORSALINO kalapok nagy választékban a legdivatosabb formákban

— **A zsidó ifjúságról!** Bécs. — A bécsi zsidó hitközség — úgy látszik — komolyan veszi ezt a generációs problémát, amely ma Európaszerte foglalkoztatja a zsidóságot és mindenütt kötelességévé teszi lelkiismeretes vezetőiknek, hogy foglalkozzanak a zsidó ifjúsággal, amely mindinkább elvesztébe áll a vallásos zsidó talajt és idegen utakra téved. A bécsi hitközség egész sor olyan intézményt létesített, mely kizárólag az ifjúság vallásos szellemben való nevelését segíti elő és biztosítja a zsidó ifjúság főmegeit a jövendő számára. A hitközség Bécsben XXI. kerületében lévő imaházában szombat délután az ifjúság számára külön istentiszteletet rendez, amelyeken természetesen zsidó erkölcsi oktatást is kapnak az ifjúsági hallgatók. A hitközség összes iskolában felhívják a tanulókat figyelmét az istentiszteletre és ugyancsak figyelemzik a *gymnáziumokban, a középiskolákban, valamint az elemi iskolákban is a tanulókat azon héber nyelvi és bibliai iskolákra és tanfolyamokra, amelyek teljesen ingyen állnak az ifjúság rendelkezésére.* A héber nyelv és bibliai tanulmányok is a legszelebb keretek között vannak megszervezve és minden kerületben fel vannak állítva. A hitközség vezetősége állandóan napirendre tartja az ifjúsági kérdéseket és miniszterialkotat tette a zsidó szülőkhez, hogy örökösnek gyermekük sorsa és jövője felett.

— **Agyvérőledés, szívzorogás, nehézhé légzés, felelemérzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmalanság a természetes „Ferenc József“ kererilviz használata által igen sokszor megszüntethető.** Tudományos megalapítások megerősítik, hogy a **Ferenc József** víz a makacs székzsorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszeriarokban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Jabotinsky Vladimir: A Zsidó Légio a világháboruban.** A zsidó légio, amely Palesztina meghódításánál résztvett az angol hadsereg kötelékében, Jabotinsky Vladimir fáradhatatlan buzgalomának köszönhetette keletkezését a háboru utolsó éveiben. Jabotinsky clonista a háború kezdete előtt akadályokat letegyezve, sikerült neki a zsidó légiót megteremteti, amely zsidó színekben és héber vezényszó mellett mint önálló alakulat vérért ontva vett részt ősi hazájának visszafoglalásában. A légiónak megalakulása és a világháboruban való szerepe izgatón érdekes. Jabotinsky a maga nagyszívű iról ké-zségével már régebben megírta ezt a regénynek is helyő nevezszi munkáját, amely a munkácsi „Nekudoh“ magyar kiadóvtalalt kiadásában magyar nyelven is megjelent. A kiállításában is művészi művet minden clonista és Palesztina barát figyelmébe ajánljuk. El kell ezt olvasnia mindenkinek, aki Jabotinsky Vladimir eddigi működését és a zsidó légio kimondhatatlan hősiességét meg akarja ismerni.

Vasárunk legolcsóbb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben

FERRUM

VASÜZLET

Oradea, Nagypiac-tér 8

Telefonszám 9-73

Gyári lerakatok!

„Euglebert“ autógummi gyári lerakata

-!- Oros asszonyok -!-

nem esnek kétségbe, ha kimarad a menstruáció. Megmentést és új életet ad az én ezerszeresen kipróbált különlegességu szereim nyuljanak, még a legmekacsabb esetekben is. Szavatoltn ártalmatlan. W. asszony írja Er-ből. Az Ön csodás szere már egy óra múlva hatott. Isten után Önnek vagyok hála! Furdoljon meg ma bizalommal hoztam és örökre hála lesz. Ezer, meg ezer köszönőlevél igazolja a sikert. Diszkrét feltűnés nélküli szétküldés

C. A. Jürs, Berlin W. 57/B. 37.
Alvenslebenstrasse 21.

— **Az E. Zs N. Sz. temesvári központja tavasszal nagyszabású kirándulást rendez Palesztinába.** Amint értesülünk, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Kisintézőbizottsága előrehaladott tárgyalásokat folytat az egyik legnagyobb hajózársággal egy olcsó palesztinai kirándulás ügyében. A tárgyalások igen eredményesen haladnak előre, s minden remény megvan arra, hogy tavaszra létrejön az erdélyi társaskirándulás, melynek egészen alacsony árai lehetővé teszik mindenki részére az azon való részvételt A kirándulás részleteiről közelebbről kimerítően referálunk.

— **Hiliterék szerint Krisztus is germán volt.** Berlin. A német náciok most újra valamit igen szenzációs dőggal lopték meg a világot. Ezen nem is nagyon csodálkozunk, hiszen muszáj valami jól kigondolt sikerrel pótolni azt a 35 mandátumot, amelyet csak legutóbb veszletek a germán nép fejtől. Csak mellékes dolog e szenzáció mellett az, hogy a horogkeresztes legények ki akasztják illatni a zsidó bibliát és az abból levezetett ó és új testamentumot a német iskolákból. Egészen mellékes az ahhoz a felfedezéshez mérten, hogy Krisztus szótán germán gyermekként jött a világra és a germán szellemnek köszönheti tehát a világ a kereszténység megalapítását. No de, no de, akkor maga Dávid király is germán volt és a zsidó nép is fajtája germán ver. Mert hiszen mindenki ismeri Dávid királyt és Krisztusnak a zsidósághoz való viszonyát. Hiliterék ezzel az új találmánnyal most már véglegesen a fejükre rakták a bohócsapkát.

— **Kétségbejött a helyzet az ukrainai zsidóságban.** Rennie Smith, aki az angol külügyminisztérium állatitkárának parlament titkára, 6 hetes tanulmányutalott a Szovjetunióban és most, hogy visszatért Londonba, a zsidó jöteknysági egyesületek szövetségének ülésén beszámolóul tartott az Ukrainában tapasztalt zsidó helyzetéről. A küszöbön álló tél, Ukrajnában igen szomorú lesz, mert nagyon rossz a termés, olyan rossz, amilyen még talán sohasem volt. Már most kibírhatatlan az élelmiszer hiány. Természetesen a legnehezebb a helyzet a városi zsidóság körében. Ezeknek még annyi élelmiszerük sincs, mint a falusi parasztságnak. Elképzelhetetlen, — mondotta Rennie Smith — hogy mit is fognak tenni ezek a szerencsétlenek a tél folyamán. Az angol jöteknysági egyletnek minden meg kell tenni, hogy tölük telhetőleg enyhítsék a nyomort. Rennie Smith előadása nyomán 1500 fontot szavazott meg a kiewi, odesszai, charkovi zsidóság számára, s ezenkívül a lengyelországi szükségét látó zsidóság számára 600 fontot.

— **Ipari konferencia Tel-Awiban.** Tel-Awiba. Az elmúlt hónapban tartották meg Tel-Awiban Palesztina ipari lényegi konferenciáját, amelyet Roksach alpolgármester nyitott meg és áttekintést nyújtott a palesztinai ipar jelenlegi állásáról. Kifejtette, hogy a fiatal palesztinai ipar a világválság dacára igen biztos alapokon nyugszik. Az iparosok jelenleg 12.000 munkást Nadiwi betérje-zletle jelentésél, mely szerint a szövetségnek jelenleg 161 tagja van, amelyek közül 140-en Tel-Awiban, 13-an Jeruzsálmában és 3-an a kolóniákon rendelkeznek üzemmekkel és gyárakkal. Az elmúlt év óta — mondja a jelentés — 8 ipari üzem szüntette be a termelést, amelyek közül 6 ismét felvette a munkát és 5 teljesen új gyár alakult. A zsidó iparosok jelenleg 12.000 munkást foglalkoztatnak átlagosan 25 piászer naplójá mellett. A munkások éventénként 500 munkanapon dolgoznak. Az ipar több mint 1 millió fontot fizet ki évenként munkadíj formájában. A kivitelt az 1931-es esztendőben 250.000 font értékre rugott. A konferencia több igen fontos határozatot fogadott el.

— **Zsidó Intézetben** elhezést talál 250.000—200.000 lejlel rendelkező öreg pár. Kifogástalan lakás, kiszolgálás, orvos és gyógyszerrel, valamint minden kényelemmel ellátva, miről illetők teletkönyvi bekebelezéssel biztosítanak. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendő: „Aggastyán“ jellegre.

Téli szörme különlegességeim megérkeztek, azokat **legolcsóbb** árában bocsfotam a nagybecsűllyt yevőköznség rendelkezésére. Szives párfogást kér

RUBIN szűcs és szörmeüzlet
ORADEA, ZÖLDFÁ-UCCA 6

— Az Egyesült Államok kongresszusának 12 zsidó tagja van. *New York.* A két héttel ezelőtt megjelent amerikai választások során, a zsidóság képviselői igen szép számban kerültek be az Egyesült Államok törvényhozó testületébe. Megírtuk, hogy New-York állam első kormányzójává Herbert Lehman választották meg, aki igen meleg ragaszkodással viseltetik a zsidóság iránt és maga is hírhű zsidó életet él. Illinois, New-Mexico és Oregon államok szintén zsidó kormányzókat választottak, Henry Horner, Arthur Seligmann és Julius Meier személyében. Ugyanezen a napon 12 zsidó képviselőt választottak be az amerikai kongresszusba. New-York állam 5, New-Jersey 2, Pennsylvania 1, Kalifornia 1, Visconsin 1, Illinois 1 és Connecticut ugyancsak 1 zsidó képviselőt választott meg az Egyesült Államok kongresszusába, amely a mi viszonyaink szerint a parlamentnek felel meg. A zsidó kongresszus tagok névsora a következő: — E. Celler, S. Dickstein, W. I. Sirovich, T. A. Peysers, S. O. Bloom, Isaac Bacharach, Harri Joelson Pelterson, Henry Ellenbogen, Josef Padway, Florenc Kahn asszony, A. Sabath és Hermann Koppermann.

— A zsidó frontharcosok ünnepe Londonban. *London.* Az elmúlt héten igen fényes ünnepély keretében események meg Londonban a világháborúban elesett 4000 angol zsidó katona emlékére. A zsidó katonák az angol tisztikar vezetésével vonultak a zsidó templom elé, ahol gyásztiszteletet tartottak az elesettek lelküdvéért. Az istentiszteletet J. H. Lewey rabbi vezette le, meg a kivonult hadsereg egypercig néma csendben, vígázz-állásban emlékezett az elesett zsidó hősekre. A gyásztisztelet után a zsidó vezetőférfiak és az angol tisztikar részvételével fényes bankett folyt le, amelyet a londoni rádió közvetített.

Használja a kellemes illatú **Szent László** pipere-zappant.
Ezért illendő halása meg minden fertőző betegségért.
I. HEINRICH
pipere- és gyógy- (Borax, kén, hidrát, kőgyöngyemek stb.)
SZAPPANGYÁRA, CLUJ.

Elsőrangú uri és női ruhafazonok, vegytisztítás minden elfogadható árban
Biró szabóságában
Szilágyi Dezső-utca 12 alatt készülnek
Egy férfi, vagy női ruha **25 Lei** szakszerű vasalása

Padlólakkok, polaskairtók, háztartási cikkek
mosó- és pipere-árak, kefe és vegyjárak legelőbb beszerzési forrásai
Fülp Edé
ORADEA, Zöldia ucca 14.

Szertartásos vagy filozófiai vallás?

Irtá: KLEIN SÁNDOR

az erdélyi román újságíró egyesület titkára.
(Nagybánya) Kétezer év óta bolyong már a zsidó nép testvér nélkül, megértés nélkül a diaspora rögös vándorútján. Szélszóra a Galuthba, országoktól bejárta, nepekkel tanult megismerni a történelem színpadán sok véres eseménynek volt bűnbakja és szemtanúja. Esma, forrongó világszemléletek, lejtőző eszmék, hamis ideológiák idején úgy érzte, hogy egyedül a szináj két kőtábla és Jabné bílcseinek intelmei konzerválták őt a multban és azok fogják megőrizni a jövőben is. A Hóreb melletti csipkebokor soha el nem alvó lángjai, a mőzesi törvények, a tanmudi szabályok ellenérték az idekötött filozófiának, a művészetnek, a jognak, mert mind ezeknek sokkal általánosabb, éreményben felüli a közelet minden rétegét a királytól a földalásig, az emberi léleknek ez a megnyilatkozása a vallás volt. A mőzesi vallás magában foglalta az igazságot is, azt az örök igazságot, hogy a világügyetsem Alkófia örökölte fogva létezik, örökül lesz. Ennek az örök igazságnak a csipkebokorig visszamenő láncja bevilágította és befogja világotit az a kultúrközbösség, amit társadalomnak neveznek.

Ezek előrebocsátása után lérek rá a címül választott kérdés füzetesebb taglalására: *szükség van a ceremóniákra a hit szempontjából s nem e pótolja azt, ha a hit nem megismerül szabad vallás bőséletei világszemléletének magasabb rendű mőltáról nem meggyőződve és átszelleműve?* Orthodox szempontból ez nem volna szabad, hogy problémát képezzen. De már a mi sorainkat is kikezdik a szertartási „kényszerűesség” közelet, ép azért aktualitásnak tartom ezeknek a léves feltevéseknek helytelenségét kimutatni.
A magukat „haladottabb” zsidóknak gondolókat részről a közelmultban hirlapi polemia folyt az általános felvetelt kérdése körül. Lelekemben megrendülve olvasom egy tekintélyes neolog pap elvédeését e problémával kapcsolatban. „A zsidó psziché lelkéből ered, hogy a zsidó istentől legmagasabb hitvallásában nem megismerül szabad vallás bőséletei világszemléletének magasabb rendű mőltáról nem meggyőződve és átszelleműve? Orthodox szempontból ez nem volna szabad, hogy problémát képezzen. De már a mi sorainkat is kikezdik a szertartási „kényszerűesség” közelet, ép azért aktualitásnak tartom ezeknek a léves feltevéseknek helytelenségét kimutatni.

A magukat „haladottabb” zsidóknak gondolókat részről a közelmultban hirlapi polemia folyt az általános felvetelt kérdése körül. Lelekemben megrendülve olvasom egy tekintélyes neolog pap elvédeését e problémával kapcsolatban. „A zsidó psziché lelkéből ered, hogy a zsidó istentől legmagasabb hitvallásában nem megismerül szabad vallás bőséletei világszemléletének magasabb rendű mőltáról nem meggyőződve és átszelleműve? Orthodox szempontból ez nem volna szabad, hogy problémát képezzen. De már a mi sorainkat is kikezdik a szertartási „kényszerűesség” közelet, ép azért aktualitásnak tartom ezeknek a léves feltevéseknek helytelenségét kimutatni.

Senki sem tagadja annak igaz voltát, hogy az értelem, a logika, s a bölcsélet utján is megerősítse a hitet, az ész szankcionálja azt, ami az egyénél a szív és az értelem ügye. De örösi tévedés és helytelen elgondolás az, amely a ceremóniák gyakorlatát és tudomásulvételét a templom és a hitmonárak keretei közé akarja szorítani, kint az életben pedig, a szabad vallás a filozófiai hit híve. Azok a szertartások amelyek a templomon kívül esnek ezek szerint kikapcsolandók volnának. Mi lesz akkor a pentekesti gyertyagyújtások pozíciójából, a mindennapos lelkizésekben és a házer háztalásból stb. Erre feleljenek a korlátoktól ment szabad vallás hívei. Hova vezet a földi salaktól megfisztolt hit. Nem lehet és nem szabad a meglovó hit helyébe az Ész vallását ültetni, mert aki ezt teszi úgy jár, mint az egyszerű ijjidiszit. Addig furia faragta a díszítés szempontjából íjjit, míg az a metszések és

vágások következtében kelleit. A vallás nem csupán az értelem terméke, hanem a szív sugallata az értelem folyamánya is. S értelemmel fakasztani logikával és gondolkodással nem lehet, csak erőitenni és alátámasztani. Plánáljuk tehát a szertartások mélyesége szentiségét a lelkbe, akkor az ónulat kifőződésekor az értelem sorok irjesztése és fejlesztése lesz a benső értelemnek. Különböző vigyázzonak erre mindazok, akik utóideákat a zsidóság nyájába óhajják terelni. A korlátok és szertartások nélküli vallás elvész konzerváló erejét s az érvényesülést kápráztatja ígéreire, hamar idegen forrásokhoz fogja csabítani a megízült napon nevelkedett új generációt. Kényszerű veszélyesség ez a diasporában, mert a hitet meglagadókat rövid időn belül elfelejtik a népi közösségek is.

Néztek a kérdés gyakorlati oldalát. Mondjuk meg őszintén honnan kerültek az elszáradt galvák a zsidóság lájára elő? Onnan-e, ahol a ceremóniák varázsát már az anyatejgel együtt eszegettik a csecsemő lelkébe, vagy onnan, ahol a korlátok nélküli vallás alapján nevelik őket, hogy később szabad akaratlan önmaguk döntésének, mit tartanak józnak a hitből és mit nem, vagy egyáltalán szűkösnek tartják-e azt? Akik a szertartásokat mellőzni akarják, úgy járnak mint a nyul, mely mohóságában a védelmet szolgáló bokor leveleit fállja fel. Hiba figyelmeztetése lárs, a veszélyre, ó a pillanatnyi élvezeti feloldozás alapján nevelik őket, a hitmonárak azok, kik a vallás bokrának leveleit: a szertartásokat az emere kényelmesség miatt elpusztítják. Könny a hatalmas vadász a „Struggle for life” és jóna leteríti a vadat. Ne játsunk tehát a ceremóniákkal, mert anélkül is egyre több a renegát: az elszáradt galv.

Hog lehetvelem a kérdést, szertartások vallás kell-e, avagy filozófia, azt felelem: *ceremóniák vallás szükségese az ifjkorban, amelyet a serdült kor bölcséleti vallása szentesiten is.* Dávid hárfája az ideális istentől hűmúszat zengi a szoltárok zozozmájában, de szomorúfüzere aggolja a hárfát, hárti Bablon vízérel, a Szentföldön épügy, mint a számtalan filozófusok, aki a pentek esti gyönyörű lobogása helyett, a munkásságnak élvezi csupán. Hamis melódiákat pengelt, aki a páska evése helyett a jobbágy felszabadítást ünnepli, aki a Tan adásának külsőségeiben csak az orálás szímbőlmutál lájja s aki az eszreg és lúváv rászása helyett holmi szertai mulatságot óhajl. A modern eszmeáramlások vihára meglátszanak azokat, akiknek lelkében a ceremóniák szükségese nem hajl melyeb gyökerek.

Akik a vallást meg akarják reformálni (sajnos manapság sokan vannak), gondolják meg, hogy a zsidó Tan örök és változatlan, s nem szabad abban korszerű változtatásokat létrehozni. Nem szabad azokat kiközösíteni, akik kényszerhelyzetben nem képesek minden előírásnak és hőséleteknek eleget tenni, de veszélyes szászor veszélyes hirdetni azt, hogy szertartásokból elég ennyi, avagy a hűső életben arra nem sok szükség van. Alapjában véve a templombjárásra nem helyezték a mi Mózes mesterünk öi nagy sulyt, mert a Biblia idején elegendő volt háromszor egy évben az Ur színe előtt megjelenni. A szertartások meglarítását sokkal fontosabbnak és elengedhetetlennek tartották, s azok gyakorlatát és lejárását követelték otthon és elutazva, lefelve és felkelve. Örösi mértékben sulyt helyeztek arra, hogy beszéljünk a Tanról gyermekeinknek, oltsuk át az ő szívükbe a szináj örökséget, lássák a szertartások ősi szímbőlmutál a szülőknél, mert csak így remélhetjük, hogy a zsidó vallás, a zsidó hit dacolni fog az ezután következő évezredekkel és végeznit fogja azt a kultúrmissziót, amit eddig betöltött.

Egy zsidó festő képét láttam a közelmultban. Rozoga, dűtedező hajlékot ábrázol a festmény, amelynek belsejében az öregberek szunyadoznak, míg a fiatalok az ablakon keresztül kírnak a nagyra. A zsidóságok allegorizálják a kép, amelyben az idősebbek elfussanak, kijáratok, minak életét kénytelmeznie, hogy az ifjúság úgrásra, salto mortalera van készen. Mi az oka ennek az álkos letrgúnak? A ceremóniák varázslatos energiája foglyában van, a vallás kezdi elveszteni útját erejét. Az aranyborjú imádat egyre szaporodik, meg hiányzik az eszmény, az ideál a lelkéből. A hit meglarítások nélkül nem képes arra, hogy az „oro sacre fames” helyett, a tradíciók épódását és listertentartását mőzdítsa elő. Ebből következik, hogy a Tan úde forrásai helyett Epikureus tanait óhajják sokan követelni. Vivimus dum licet esse.

Összegezem az elmondottak tanulságait. Ragaszkodjunk a szertartásokhoz, mert ezek nélkül üres és semmitörő a vallás, elkopik a hit s a bölcséleti vallás eszok úgródeszka az istentisztelet-séghez. Makobus telkesültséggel szájunk sikra a ceremóniák érdekében, hirdessük és tartuk meg azokat addig, míg nem késő, míg a betegség a hosszú késedelem miatt, erőre nem kap.

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglalatát szakszerűen olcsón csakis **FRIEDMANN H.** ékszerész Széchenyi úter 1. Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

VÉGH ruhafestésben, vegytisztításban vezet, **árai legolcsóbbak** Bémer-lér 2. Telefon 2-17 Lillom-u. 5.

Harc a nagybányai hitközségi elnöki szék körül

— Nagybányai tudósítónktól. —

December 4-ikén lesznek Nagybányán a hitközségi tisztújító választások. Három cikluson át Hirsch Jakob állott a hitközség élén. Tapintattal párosult energiával vezette a hitközség ügyeit és az országzserle dúló világlafogást villongások közepette is erős kézzel megtudta óvni a hitközség beibékélését, megőrizve annak tisztá askenáz jellegét.

Kilenc évi nagyzerű munkateljesítémeny után Hirsch Jakob visszalép és az elnökséget vállalni tovább nem akarja. Ezt a kedvező alkalmat a chasszid fellogás tagok egy része ki akarja használni, hogy magához ragadja a hitközségben a hegemóniát és e célból Brach Simon személyét igyekszik minden eszközzel előlérbe tolni, hogy általa töltsék be a nagyevű hitközségi elnöki széket. Brachnak ugyan kevés híve van a mértékadó, komolyabb hitközségi tagok közül, de úgy látszik, hogy a minimális adófizetők adóhatalmát kikészesse és ezalon biztosítsa a szavaazalok saját számdra. Tekintettel a nyomorúságos gazdasági viszonyokra, számosan akadnak, akik ilyen módon lekenyeretnek, más oldalról pedig támogatja ezen chasszid fellogás csoportot az askenázok ismert indolenciája, úgy, hogy, komoly ellenfél hiányában Brachnak választási esélyei nem kiálátalanok.

Eme csoportnak legfőbb programja egy Dájen, vagy arlabbi felvétele, amire ugyan szükségese a hitközségnek a jelenlegi sulyos gazdasági viszonyai között nincsen, de mindenesetre ezzel a jól bevált új állás kreálásának recipéjével sikerülhet éket verni a hitközség egységébe. Ha ezen kis chasszid csoport machinációt sikerülnek, úgy a nagybányai hitközség sorsa is végzetzerűen megpecsétölődik ez által, mivel ezen hitközségben meg fog inogni azon régi bástlyak egyike, amely mindenkor szilárd védelmet nyújtott az erdélyi askenáz veletlása kultur-

A nagyváradi orth. izr. hitközség közgyűlése

Az olasz városrészen a hitközség nagyobb ingatlan vásárló. — templom, vágóház és másrészbek részere. — A hitközség képviselőtestülete egyhangúlag bizalmáról biztosította a távozó vezetőséget.

Vasárnap délután a nagyváradi orth. izr. hitközség képviselőtestülete gyűlését megtartotta. A képviselőtestület gyűlésén egyetemesen a tagok osztatlan bizalma és elismerése nyilvánult meg azon lelőp vezetőséggel szemben, amely 1me már 5 év óta vezet gízásti küzdelem közepette, a jelenlegi viszony viszonyok között, Erdély legmagyobb orth. hitközségét és az elmult részletben nemcsak egyetlen egy tisztelőt és egyetlen szabályozást elteremtett, hanem időközben még egy oly nemes intézmény meglakításával teszt emlékeztessék, amely az olasz városrészi zsidóságának böltesdes óhoja volt.

Pontosan délután 4 órákor nyitotta meg Mittelmann Jakob hitközségi elnök a közgyűlést. Bejelentte, hogy a képviselőtestület összehívását sürögőse tette ama körülmény is, hogy a vezetőség opóit vett a Miron Cristea ucárán nyíló Popper féle telekből egy nagyobb ingatlanrésze, ahol a vétel előnyeit is imaháza van. Vázolja a közéleti előnyeit és annak, azon körzetben lakó zsidóság szempontjából igen fontos szükségességét. Leitner Sándor atelnök körvonalozza a vétel finanszírlás részét, mire a közgyűlés a vételt szankcionálja és megbizsa a vezetőséget a szerződés perfektálására.

Elnöklő betérjeszté ezután a képviselőtestület által kiküldött 21 tagu bizottságának a képviselőtestületi választási szabályozó rendelkezéseit és egyben annak megvilágításánál brjeltenti, hogy — már egy a részben képviselőtestületi, valamint az azon kívül bevont tagokból álló bizottságban, mint az előjárásban agyalók merültek föl a projektfamál szemben, melyet némelyek az érvényben lévő alapszabályokkal ellentétesen tartanak. A képviselőtestületre bizza tehát annak el, vagy el nem fogadását, Freund Hermann foiszóalásában ismételt már a bizottságban hangzatosait ama fellogást, hogy a alapszabályok változtatás iránti kiragadása nem felel meg a hitközség intencióinak és annak megváltoztatását a jelegi ciklusban elkövetnek tartja.

Silbermann József logikus okfejtéssel mutat rá, hogy egy alapszabály módosítását semmi körülmények között sem jelenítheti a hitközségi tagoknak az alapszabályokban lefektetett jogok korlátozást. Már pedig a betérjesztett végrehajtási rendelkezés, ettekintve attól, hogy évtizedes jogszokást szüntetne meg, de holmokegyenest ellenekzik az alapszabályok rendelkezéseivel és jogkiterjesztés helyett,

Végül áttért a közgyűlés a választási bizottság megválasztására, amelyben az előjáróság indítványára egyhangúlag a következőket választották be: Előjáróság részéről: Steiner Benjámin, Kohn Dávid (börkereskedő), Freund Hermann és Wasserstrom Sándor. A képviselőtestület részéről Leitner Lázár, Ullmann Mór, Rösinger Péter, Welcz Ignáz és Bleier Adolf.

Új női vallásos tanfolyam Nagyváradon

Nagyvárad zsidó női társadalmában rövidelt ezelőtt mozgalom indult meg, mely célját tűzte ki, hogy a zsidó leánynevelést kimélyítse, céltudatossá tegye. A zsidó nőket az az elgondolás vezette, hogy nem elég a vallás mechanikus gyakorlata, hanem azt az eredeti források feltárása, a bibliai és profétai könyvek eredeti nyelvében megismerése, azok alapos magyarázata és a zsidó történelem és irodalom beható ismeretése által igyekszik kell az ésszerűvé tenni, hogy a zsidó tudás, a zsidó meggyőződésnek és önértéknek kiapadhatatlan kincsésbányájává váljék. Ugyanezokor becsatlíthatatlan szolgálatot tesznek a zsidó anyának a zsidó leánynevelés terén a különféle szűsőséges és kevésbé szűsőséges irányzatok és az egymást felváltó, a divat szeszélyének alávetett világnézetek utvesztőjében egy biztos iránytűt nélküli állanak. Ezt az iránytűt a vallásban, a zsidóság erkölcsstanának szépségeiben, multjában, nyelvének, irodalmának megismerésében találják fel. A zsidó leánynevelés kritizált máig régen járólmasan érzik, különösen a nyugati államokban, hol nem akarják a vallás maradványát és semmit sem pótolhatnó erkölcsi értékeit a modernizmus könnyű, csálóka létefényéért feloldozni, hol az üres külsőségek helyett lelkitartalmat és nemesesség akarnak adni a zsidó leányoknak. E célból Hirsch Jakob „A zsidó leánynevelés” című nyugalom muntára az ugynevezett „Béth Jakob” tanfolyamokat honosította meg. A mozgalom erős visszhangra talált és a tanfolyamot már most, a mozgalom kezdetén száznál több zsidó leány látogatta. Fuchs főrabbi legutóbbi templomi prédikációjában foglalkozott a máj zsidó leánynevelés problémájával és megrázó színekkel jellemezte azt a lelki válságot, mely a családokot és a zsidó leányokot végigtönuvoni, valamint azt az örvényt, mely a káros olvasmányok, az ucca rossz példája és a csupa üres külsőségekben kulináló társadalmi élet folytán a leányak között tálong és egyre fenyegetőbb arányokat öit. Ezt az örvényt csupán valóságos tudással és meggyőződéssel lehet átháridni. Adjuk vissza tanfolyamunknak lelkük ide hamvát, hamva üdösségét, melyet a saját vesztébe rohano társadalom tőlük elrabolt. Ez volt a főrabbi prédikációjának eszmenete és ezzel kapcsolatban felhívta hieit, hogy csatlakozzanak a Béth Jakob mozgalomhoz.

Az orthodox hitközség vezetősége szempontjával kísérni a mozgalmat, melynek célja, hogy minévtel valóságos leányokat neveljen és egész tekintélyvel támogatja a nemes nők akarását. Az ismeretű propaganda előadások, melyek mindig nyóvak, szombatónként délután 4 órákor tartanak a hitközség tanácsstermében, mindég örösi zsidó hölgyközönység előtt. A kurzusokat ezidő szerit egy bérelt helyiségben tartják meg, de a hitközség vezetőségének szándéka, hogy a zsidó nevelésügy érdekében a mozgalmat felkarolja és saját helyiségét bocsátja annak rendelkezésére. A mozgalom feljűt áll az összen pártokon és árnyalaton, politikával egyáltalán nem foglalkozik, hanem minden egyéb tendenciát mellőzve, öntelentül a zsidó leánynevelés szolgálatában áll. A mozgalom sikerében nagy részt vesz Grossmann Jenőnének, az ügyelget elnöknőjének, akiknek integritás, szorgalmunkáját a hölgyek lelkes vezérkara támogatja a nemes célkitűzésben. A kurzusok látogatottsága és vonzóereje pedig a Hamburgból meghívott kiváló pedagógus Strauss Mirjam k. a. érdeme.

Az örómániai hitközségek kongresszusa

Lapunk a multban már több ízben és e helyi számában is foglalkozik részleteiben a bukaresi kongresszus munkájával. A kongresszus Dr Fieldermann és Dr Niemirer főrabbi-szenátor részvételével folyt le. Legfontosabb napirendi pont egy új alapszabály megszavazása volt, amely 113 pontból áll és lényegtelen változtatásokkal eredeti formájában lett elfogadva. Igen fontos kérdése volt még a kongresszusnak a Chewra Kadisák viszonye a hitközségekhez. A kongresszus azla javaslatot fogadta el, amely a Chewra Kadisákat öndőlaknak nyilvánítja, de kötelezi őket arra, hogy teljes bevételeiket a hitközség pénztárába fizessék be. A kongresszus elhatározta, hogy minden olyan helyiségben, ahol nincsennek külön orthodox hitközségek, ezeket megalakítja. A kongresszus határozatot hozott továbbá a rabbiaknak a hitközséghez való viszonyát illetőleg is és kimondotta, hogy minden hitközségi tanácsban benn kell ülnie a főrabbiaknak is és vallási kérdésben az ő szavukat és ítéleteiket kell elfogadni.

RÖVID HIREK

RIO-JANEIRO. A brazíliai kormány rendelettel adott ki, melynek értelmében a zsidó munkaadók vasárnap is dolgozhatnak munkásaikat, amennyiben szombaton munkaszünetet tartanak.

RIÓ. Hosszu harcok után sikerült a zsidó parlament klubnak a kormánytól elérnie, hogy a héber és jidisch nyelvet továbbra is a zsidóság nemzeti nyelveként ismerjék el és államilag biztosítsák e nyelvek hivatalos használati jogát.

MOSZKVA. Moszkvában elkészült az első zsidó film. A film tartalma zsidó munkások körében játszódik és az újabb és öregebb zsidó generációnak egymással szembeni harcával foglalkozik.

CERNOVITZ. Dr. Mayer Ebner képviselő 60-ik születési évfordulójára alkalmával a csernovitzi városi tanács ezzel tisztelte meg az ősz zsidó polihikut, hogy a város egyik utcáját, dr. Mayer Ebner utcának nevezze el.

JERUZSÁLEM. Szeptember hó folyamán 1465 bevándorító érkezett Palesztinába. A bevándorlók közül 1259 volt zsidó. — Palesztina új német konzuljává Heinrich Wolfot nevezték ki. — A héber egyetem Transjordániában ásatásokat kezdett. — Az arab „Falestin” megkezdte a hírhedt antiszemita „Cion Bölcsész”-nek közzétételét. A zsidó sajtó követeli, hogy tőlük be az arab provokációt. — A magyar zsidó negyedben az elmúlt héten tűz tört ki, amely igen veszélyes mezeiket öltött. A tűz 12 óran keresztül égett és az emberek közül 12 ember halt meg. — Ez év január elsejétől, november 1-ig összesen 198 kommunista tartózkodott a Palesztinában.

BUKAREST. A Vasárnap december 10-én Bukarestben gyűlést tart, amelyen részt vesznek a szervezett összes országos csoportjai. A ülés az antiszemita harc jegyében ül össze és a Szent Anton templomban fog lezárni.

KAIRÓ. Az itteni Kereskedelmi Csernok egy bizottságot alakított a palesztinai és egyiptomi kereskedelmi élet kimélyítése érdekében.

PÁRIS. November 14-én hunyt el a kiváló zsidó archeológus, kutató és politikus, Salomon Reinach, akit hatalmas tömeg kísért utolsó útjára.

GENE. A genai lázadásoknak is meg van a maga antiszemita karaktere. A reakciós pártok egyike az „Union Nationale” sajtójában ellesen támadja a szociálisták párt két zsidó vezetőjét és a zsidók romboló szellemének tulajdonítják az összeközegek.

BUDAPEST. A technikai főiskolán az elmúlt héten antiszemita diákszavargások történtek fel a fejük.

POSEN. Ugyanezek diákszavargások folytak le itt az elmúlt hét folyamán. Több zsidó lakost megsebesítettek. A rendőrség közelépelet és összerúgózták a diákokkal.

ELZÁS. Elzász Lotaringiában összesen 3 hitközségi szervezet van, 22 rabbival és 93 dajannel. A kormány az összes zsidó intézményeket fenntartja.

TIROL. A tirolli főrabbi, dr. Link József, akit éleiben számos zsidó szociális intézményt teremtett a tirolli zsidóságának, 55 éves korában elhunyt.

BÉCS. Az osztrák Reichsrat foglalkozott a szociálisták ama javaslatával, mely a bécsi Roth-szülők felelősségének megállapítását kéri, a Kredit-Anstalt bukásában és visszaautóstita a vagyoni konfiskálására vonatkozó indítványt.

AMSZTERDAM. Az amsterdami zsidó fillantropiai egyesüléseknek az elmúlt évben 120,000 holland forintot deklaráltak. A zsidó intézmények rendkívül nagy nélkülözések elé néznek.

Legfinomabb higiénikus szagtalan
Borotvapor
legolcsóbban kapható
M. Weissberger
Oradea, Str. Cogălniceanu 4.
Viszonteladóknek óriási árkedvezmény!

Rádió
olcsó és jó
Félárban!
Hálózati hangszóróval
3000 lei. Telepes 3 lámpás 1950 lei. Mind a két gép hosszú és középközepes hangúval dolgozik.
Telefon 5-12 Rajz Antal
Strada Alexandri (Teleki-utca) 2.

MOZI

Teatrul HEYMAN szinkör
Péntek, szombat, vasárnap: Dosztojevszki „Karmazolt festvények” című izgalmas regényének szenzációs filmváltozata: a „Ki a gyilkos?” Főszereplők: Frits Kortner, Anna Stein, Frits Rasp.

Városi Színház Mozgó
Péntek, szombat és vasárnap: Varázskeringő és a világ legjobb hegedűművésze: Jaroslaw Kocian.

Primăria Municipaliului Oradea, „Serviciul Economic”, No. 35144/1932.

Publicație.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 5 luna Decembrie anul 1932, ora 12 se va începe în localul Primăriei Elai I, camera No. 29 licitația publică pentru lăterea lemnelor de foc necesare primăriei și instituțiilor pendente de primărie pe anul bugetar 1933.

Licitarea se va ține în conformitate cu art. 88-110 inclusiv din Legea Contabilității publice, reglementată în O. C. L. și norme publicate în Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1931.

Toate persoanele, cari vor lua parte la licitație vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 5 la sută din valoarea lucrărilor oferite, iar oferta se va face numai în conformitate cu cauzele de sarcini, cari pot fi văzute în fiecare zi de la ora 8 până la ora 14 în localul primăriei Elai I, camera 29, Oradea, la 16 Noembrie 1932.

p. Primar: Dr. Vostinar
A. Crăciun Secretar General.

Takarításra
festék, lack- és keféaurt
valamint a világhírű „Express”
poloskairt és „Express”
Magasfényt, mely butorát
újja varázsolja; legolcsóbban csak
STERN'S ENDRE
kefégyáros és festékgy-
kereskedőnél szerezheti be
ORADEA
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 10
Telefon 378

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban
Havas & Grünfeld
posztóáruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 8.)
Engross
Endetall
Cégünk szolidaságáról kérjük meggyőződni.

**A vese, hólyag, epe gyomor-
bántalmak egyedüli biztos
gyógyszere a**
paptamási
„Lithynia”
gyógyvíz
Kapható mindenütt.
Központi Ierakat: ORADEA,
Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

Ezüst
menorák, gyertyatartók és
keresgyertyatartók, serle-
gek, templomi kezszerek
bármily művészi kivitel-
ben legolcsóbb árban.
Pospischill
Oradea, Szent László-tér 12.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Csodarabbik

Egy keleti zsidó rabbinak mondották egy izben Frankfurt ortodox zsidó templomában a következőket: „Nátalok keleten a csodarabbi már egészen megszokott jelenség, mi azonban itt nyugaton nem nagyon lelkesedünk az ilyen csodarabbik iránt.” — Mire a rabbi a következőket mondotta: — „Pedig én úgy találom, hogy itt nyugaton sem ritka jelenség a csodarabbi.” — Hogyan — kérdezte csodálkozva a frankfurti hírsorsos.

— Itt nyugaton találkoztam ugyanis már igen sok rabbiával, akinek a látásakor önkéntlenül is felőllt a csodálkozás: „Ez az ember is egy rabbi?”

Igazi jogcim a válásra

Egy hetvenéves öreg zsidó elmegy a rabbihoz és bejelenti, hogy el akar válni a feleségétől. A rabbi nem akar hinn a fülének.

— Hetvenéves létre akarsz elválni? Hány éve élsz a feleségeddel?

— Ötvenkét esztendeje.

— Ötvenkét évi házasság után válni akarsz? Nem értem...

— Majd megmagyarázom. Tizennyolc-éves koromban házasodtam, de már egy hét mulva észrevettem milyen háripia a feleségem. Nyomban ott akartam hagyni, de boldogult apám azt mondta: Fiam, mit szólna hozzá a világ? Egyheti házasság után válni akarsz? Várj egy kicsit, talán majd meg fogod szeretni. — Jó — gondoltam magamban — várjunk pár hélig. Közben az asszony várandós lett. Megint szóba hozom a dolgot az apámnak, aki azt mondja: No hiszen, még csak ez kéne!

A feleséged gyereket vár és most akard otthagyni! Szégyen-gyalázat lenne!... Jó, várjunk tovább! Az asszonynak gyereke lett, a fiút fel kellett nevelni. Aztán megint várandós lett, megint válni kellett. A második lány volt. Férjhez kellett adni, megint semmi sem lett a válásból... Közben még vagy egy féllucat leányunk született, tegnap adtuk férjhez a legkisebbet, tarisa meg a jó Isten. Készek vagyunk, slusz, most már az emberek sem ilközhetnek meg rajta, ha elválnak. Érti most már a rabbi ur? Ötvenkét évig csak arra vártam, hogy — elválhassak.

Szeresd felebarátod, mint tenmagad

Majer Eljácho Hénoch galiciai kereskedő volt s hol jól, hol rosszul ment a dolga... Ha péntekre hazaérkezett, első dolga volt megmondani a feleségének, milyen gyertyát gyújtson. Ha jó üzletet csinált, akkor kétkrajcáros apró gyertyákat gyújtatott, ha vesztelt az üzletén, akkor meggyújtatott minden lámpát, hogy a szoba csak úgy uszolt a nagy világosságban.

Az asszony nem értette a dolgot, de mint jó zsidó feleség, engedelmeskedett. Egyszer aztán mégse állhatta meg, hanem megkérdezte, mi a magyarázata a kétféle gyújtásnak?

— Majd mindjárt megérted, fiam. Ha jó üzletet csináltam, akkor persze örülök és azt akarom, hogy a többi zsidó is örüljön. Már most, ha látják, hogy reb Meier Eljáchu Henochaál csak kétkrajcáros szegény gyertyák égnek, akkor azt hiszik, hogy rosszul mentek az üzleteim s persze, hogy oda vannak az örömlől. De ha peches voltam és bosszankodom a veszteségeimen, azt akarom, hogy ők is pukkadjanak. Mikor pukkad a szomszéd? Ha látja, hogy a másikkal jobban megy a dolga. És ha látják, hogy a szobánk fényesen ki van világítva, őrít ők az irigység... Érted már?...
Hol lakik a Teremtő?

Rabbi Mendel Kozker kérdezte egy izben még ifjú korában: — Hol lakik a világ teremlője?
— Ahová beengedik! — adta meg neki mestere a gyors és találó választ.

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Feladószerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei; feléltre 130 Lei, negyedéltre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

Rendzavarás nélkül folyt le a revizió-ellenes gyűlés Nagyváradon

Nagyvárad zsidó lakossága nagy izgalommal várta a vasárnap revizióellenes gyűlést, mert mindenfelé olyan hírek terjedtek el, hogy a diákság megismételni készült az 1927-iki szomorú emlékeztető eseményeket. Hiába cáfolta a diákság vezetői ezeket a rémhíreket és hiába ígért a megyei és rendőrprefektus minden óvatosságot, a rémlátomások izgalmai egyre feszültebbé tették a közhangulatot. Mindennek az volt a téma, mindenki azon gondolkodott, hogy miképpen védekezhetne. Egyesek annyira mentek az óvatosságban, hogy erre a napra el is hagyták a városi, míg mások bezárkóztak lakásaikba és a lehuzott redőnyök mögött, szívszorogva figyelték a bekövetkező eseményeket.

A vasárnap tüntetés aztán teljes mértékben igazolta a hatóságok állításait, kik amellett, hogy a legnagyobb lelkiismeretességgel őrködtek a város rendje és nyugalma fölött, másrészt bezonyították az aggodalom alaptalan voltát.

A revizióellenes gyűlés a legnagyobb nyugalomban folyt le és hogy mennyire alaptalanok voltak az aggodalmak, azt mind-

ennél jobban igazolták azon táblácskák, melyekkel a parasztság a városba vonult: Vrem pace — békét akarunk! ez volt a táblák felirata.

A gyűlést a Szent László-téren felállított emelvényről dr. Zigre Miklós nyitotta meg. Megnyitott beszédében a jónak és követelményeit állította a gyűlés résztvevői elé. Rámutatva, hogy a tiltakozás nem az itt élő kisebbségek ellen irányult, ahol a románág igazi testőri szeretetben akar élni, úgy a zsidó, mint a magyar testőrnépekkel, hanem azok ellen, akik a távolból hozzáférhetetlenül, az ország határainak megcsönkítésén dolgoznak.

Dr. Zigre után a szónokok egész sora szólalt fel: Jakob Lázár jogakadémiai tanár, Stelian Popescu, az Universtul szerkesztője, Sofronie György, volt polgármester, Roxia Teodor, a nemzeti parasztpárt helybeli vezetője, majd a diákság két reprezentánsa, Matei és Grozavu egymás után fejezték ki tiltakozásukat a bekerevizios gondolatokkal szemben. A gyűlés délután 3 órakor fel is oszlott, a parasztk pedig szekereiken nyugodtan hazamentek.

December 6-án ül össze a romániai zsidóság szervezeteinek képviselője Bukarestben

Megírjuk annak idején, hogy a regáli hitközségek szervezete, az Uninea Comunităților din Vechitul Regal október 31-én az ország valamennyi hitközségeit nagygyűlésre hívta egybe, egyrészt a már meglévő regáli hitközségi keretnek kitöltésére, másrészt, hogy a hitközségek aktuális problémáit, valamint a kultusztervny végrehajtási rendelkezéseinek a zsidóságra vonatkozó kifogásait részlet tárgyalja. A csatlolt részek zsidó szervezetei erősen állást foglaltak a politikai okoktól is vezetett regáli kezdeményezéssel szemben és elhatározták, hogy Románia négy tartományrészeinek zsidó szervezetei egy közös gyűlésre hívják össze és pedig elsősorban a romániai hitközségek égető problémáinak a leltárgyalására.

E célból folyó hó 6-án, kedden Bukarestben a négy tartomány zsidóságának országos szervezetei által kiküldött delegá-

tusok egy előértekezletet tartanak, amely egyben hivatalos lesz a romániai zsidóság országos kongresszusát előkészíteni, hogy annak egyenes állásfoglalása szabályozza egy a kultusztervny végrehajtási rendelkezéseit, valamint a hitközségeknek egységes irányelvek alapján kidolgozandó alapszabályait. Természetes, hogy az alapszabályoknak a különböző országtervezkenkénti szabályozott, különböző ritusoknak megfelelően kell elkészülnie. Az erdélyi ortodox központi szervezetet a bukaresti gyűlésen Wiesel Albert főrabbi, központi irodai elnök, Fuchs-Benjamin nagyvárad főrabbi és Mittelmann Jakob nagyvárad főrabbi képviseli.

Ezen kongresszusra egyébként azon hivatalos is vár, hogy egységesítse a különböző világfelfogású és ritusbilleg is megosztott romániai zsidóságot politikai, gazdasági és kulturális érdekeinek védelmére.

A kultuszminisztérium megszünteti a zsidó tanulóknak szombati és ünnepnap iráskönyvet az állami iskolákban

Bukarest. — A kultuszminisztérium 152.062—1932. sz. rendelettel a következő utasításokat küldölte az összes állami iskolák igazgatóihoz: „Országunk minden itt lakó nemzetségek vallászatosságát mindenkor biztosítani igyekezett. Régi óhaja az orth. zsidó lakosságunk és tekintettel, hogy mi minoen polgár vallászatosságát szem előtt tartjuk, elrendeljük, hogy a folyó iskolai évben a tanrend összeállításánál, a lehetőség határain belül, kellő figyelem fordítassék arra, nehogy szombaton és egyéb zsidó ünnepeken a zsidó tanuló ifjuság kézi és írás-

munkálatok elvégzésére kényszerítessék. Ezen rendelkezésünk célja, hogy a zsidó tanuló ifjuság az állami iskolákban az irás alól mentesültsék, akkor, amiköz a vallásos előírások ezek elvégzését nekik megtiltják.”

Ezen rendelkezések, amely minden iskola igazgatóságának el lett küldve, benünket nem elégítik ki, mivel „a lehetőség határain belül” rendelkezések végrehajtása ismeretes előttünk és egy a Zsidó Parlament Klubnak, mint az orth. Központi Irodának nem szabad mindaddig nyugodnia, míg a vallásos zsidóság eme legelembb

Nyugodtan akarunk dolgozni!

Elmultak azok a napok, amelyekből félt a város zsidósága: Minek tagadjuk? Igenis féltünk valamennyien, hogy a halóságok nem fogják fékentanálni az izguló tömegeket és nem lesznek képesek megakadályozni azokat a sajnálatos tünteteket, amelyek velejárói az ilyen nacionalista tüntetéseknek.

Elmultak a tüntetéses napok és bevallohatjuk, hogy kissé furcsa érzéssel várjuk, ezek lezajlását. A demonstrációhoz nem szólunk semmit. De az kétségtelen, hogyha a románág a zsidóság szimpátiájára fejezték — aminthogy igényt is tart rá — akkor bizony hagyja küzdelmes napi robotjában benne és ne zaklassa fel nyugalmát. Minél inkább nyugodtabb az atmoszféra, ahol a zsidóság dolgozik, annál inkább tud sokat és maradandó alkotni az állam javára. Nem lojalitás kérdése ez, hanem az zsidóság vértében van, hogy mindég és mindenkor alkalmazkodni annak az országának törvényehez, amelynek határain belül élelét lepergeti. Legérdekesebb példa a zsidóság hazaszeretete — az orosz zsidóság. Mennyi baj, üldözöttség, megalázás volt osztályozza a háboru előtti időkben és ezért kiesordult a könnye, minden hazájától szakadt zsidónak, aki vágyott vissza oda, ahol ősei éltek. A Romániába szakadt erdélyi zsidóság tizenhárom éve sokszor fényes tanujelét adta állampolgári kötelességűdségének. Adózott, hadonködött, megtanulta nagyrészt az állampolgárt, soha semmiféle konspirációba részt nem vett és nem kérésébe semmi egyebet, csak olyan bánásmódot, amely minden polgárt megillet az országban. Semmi különleges bánásmód, sem javunkra, de térünknek sem.

A zsidóság lojalitására mindenkor számíthat a román államhatalom. Ezt most írjuk, amikor nem eshetünk a hízkelés vadjába. Utólag írjuk. És ha különleges köszönet nem is jár érte, hogy megödi házaikat, életünket, vagyonyunkat, azért mégis, tudjuk, hogy amikor a jónak és diktál, akkor a kéz sem ülhet félre és nem bántath olyanokat, akikről semmi sem isik jóvalabb, minthogy országghatárok bonyolult kérdésebe beleszóljon. A zsidóság teljesíti mindenkor kötelességét s csak egyetlen egyet kér, vagy követel: hagyják nyugodtan dolgozni!

joga törvényileg oly módon nem lesz rendezve, hogy a szombati iráskönyvet megszüntesse nem az egyes direktorok kenykedvétől, hanem a zsidó tanulóifjuság, illetve a szülők lelki meggyőződéséről függjön.

A hitközségek figyelmét mindenesetre felhívjuk a kultuszminisztérium rendelkezésére és ott, ahol az iskolaigazgatók eme rendelkezést, intervenciójuk dacára nem hajtanák végre, úgy forduljanak konkrét panaszaiikkal vagy a fentemlített zsidó fórumokhoz, avagy direktre hozzánk, hogy azt illetékes helyre juttatva, a rendeletnek érvényt szerezzünk.